

**SOTIEN 1939-1945 VETERAANIN
PALVELUT AJANTASALLE:
MAAKUNNALLISET
NEUVOTTELUPÄIVÄT**

Pekka Paatero

VETERAANIPALVELUISSA KOHTI UUTTA AIKAA JA UUDENLAISEEN TOIMINTATAPAAN

**Se on tehtävä nyt ja viimeistään
ennen 1.11.2019**

Pekka Paatero

Läänin sosiaali- ja terveysneuvos, emeritus
Suomen Sotaveteraaniliiton sosiaali- ja
terveyspalvelutoimikunnan puheenjohtaja

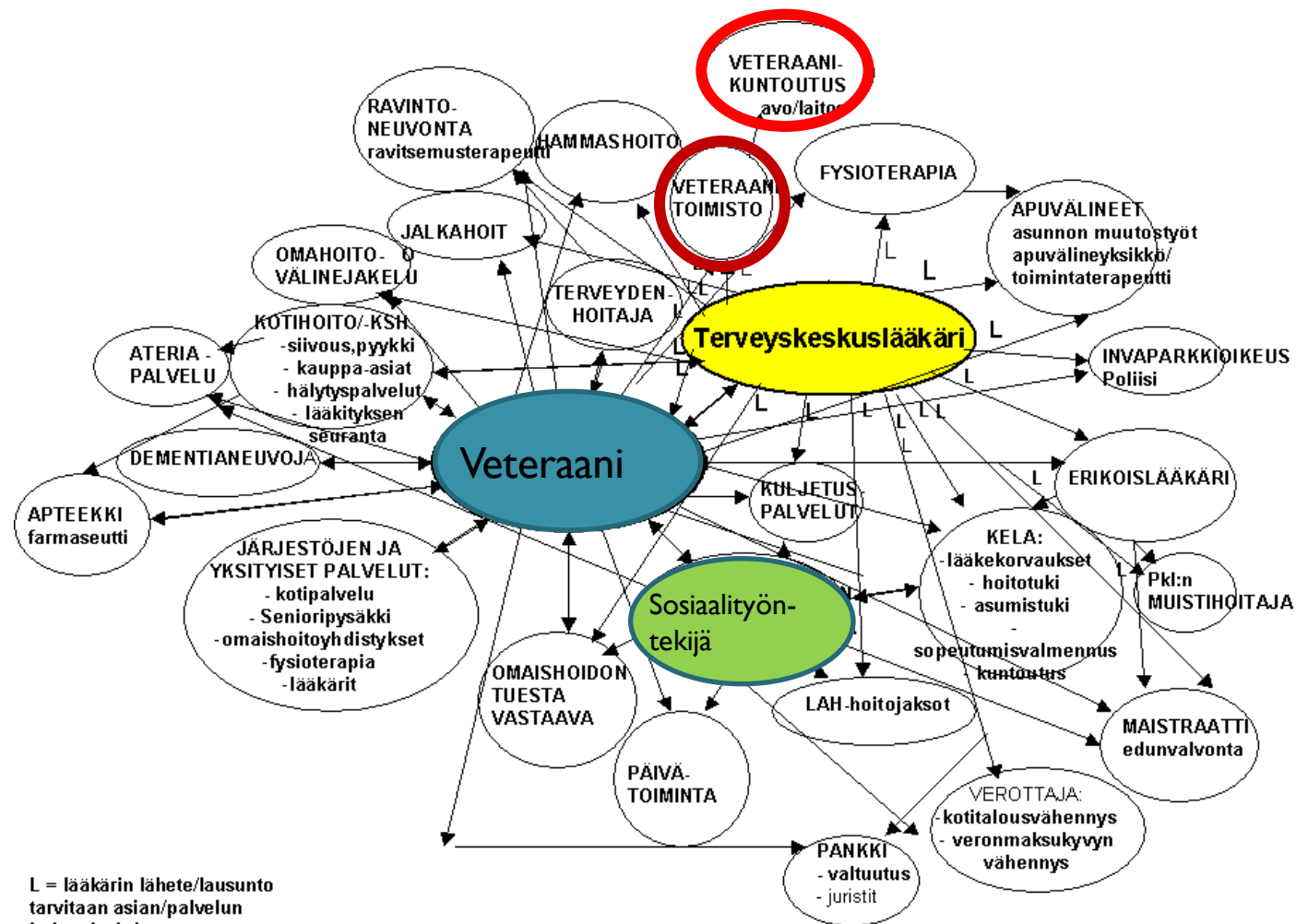
Esityksen sisältö

Kaikkiin toimijoihin voidaan vaikuttaa vain tiedolla. Siksi heille täytyy pystyä kertomaan tosiasioita, ei mielipiteitä eikä oletuksia. Käyn läpi ainakin seuraavat kokonaisuudet:

1. Kenen tulee tehdä ja mitä?
2. Piirien ja yhdistysten tilanne tänään ja tulevaisuudessa
3. Missä mennään kunnissa uutta odotellessa
4. Miten veteraanit jaksavat
tapaus Turku
5. Yhteenveto

Esimerkkinä

Veteraanien lähtötilanne on monessa kunnassa sotea odotellessa tällainen

I. Kuka tekee ja mitä?

- Valtiokonttori ohjeistaa suoraan kuntia ja maksaa
- Sotaveteraaniliittojen johtojen tehtävä on pitää valtakunnan poliitikot tietoisina järjestöjen tavoitteista ja kiittää silloin kuin on kiitoksen aika.
- Liittojen yhteisen sosiaali- ja terveystalvetoimikunnan tehtävänä on tuottaa yksiselitteistä ja yksinkertaista asiantuntijatietoa toimintatavoista, miten veteraanit oikeasti voivat ja mitä palveluja he tarvitsevat.
- **Tämän toimikunnan puheenjohtajana veteraanien palvelujen kannalta on alkanut minun historiani vaikein ja sekavin vuosi. Sillä:**

Sillä uutta, päivitettyä lakia veteraanien kuntoutuksesta odotellessa

Pahimmillaan tilanne on kunnissa tänään:

- Viime vuoden rahaa on käyttämättä, kun sitä saa käyttää kesään asti.
- Toisissa kunnissa rahat loppuivat kesken, kun ei ymmärretty hakea lisää tai haettiin liian vähän.
- Tämän vuoden korotettu raha 1.1-31.10 odottaa käyttöä
- Uuden lain tuloon valmistautuminen on aloittamatta, eikä tiedetä, miten marraskuuta lähestytään.
- Kuntoutus kulkee vanhaa latua, kotiin vietävissä palveluissa on erilaisia tulkintoja.

Siis näinkö mennään, samaan
suuntaan, mutta mutta...

2. Rintamaveteraanijärjestöjen, niiden piirien ja yhdistysten rooli tässä tilanteessa

- Piirien väliset erot tavoitteiden hahmottamisessa ja alueidensa aktivoimisessa vaihtelevat suuresti.
- Sotaveteraaniliiton piirit alan tuntea ja niiden erojen tasoittamisessa on kova työ ja se on tehtävä, jos aiotaan saada välttämätön yhteistoiminta alueellisesti käyntiin uuden lain tulon lähestyessä.

3. Tilanne kunnissa tänään

- Miksi toisessa kunnassa sanotaan kaiken olevan hyvin, vaikka veteraanin palvelut ovat jonkinmoista kuntoutusta joka toinen vuosi ja veteraani saa kotiin vain siivousta silloin tällöin.
- Toisessa kunnassa taas tehdään kunnolliset hoito- ja palvelusuunnitelmat ja toteutetaan ne.

Entä täällä?

- Ekssote

9 kuntaa, 5 000 työntekijää, kohta kymmenen vuoden kokemus Sotea odotellessa. Miten veteraaneja kohdellaan eri kunnissa? Ei kai vain euro per veteraani, kunnosta riippumatta.

- Kymsote

6 kuntaa, 5 500 työntekijää, puolen kuukauden kokemus. Veteraanien osalta kunnissa ihmetellään, miten jäsenkuntien veteraanien asiat hoituvat suuressa kuntayhtymässä? Euro per jäsen täälläkinkö?

Ei kai joissain kunnissa säästetä?

- Rintamaveteraanien kuntoutuksen ja kotiin annettavien palvelujen rahat ovat valtion budjetista ja totta kai valtio edellyttää, että ne käytetään täysimääräisinä veteraanien hyväksi ja jos rahat eivät riitä, kunnat voivat hakea lisää ja myös saavat
- Kuitenkin viime vuoden rahoistakin palautettiin, vaikka tarvetta olisi ollut.
- **Kai kaikissa kunnissa ymmärretään, että valtion rahoilla kevennetään kunnan budjettia, kun vanhuspalvelulaki edellyttää lähes samoja toimia kunnan varoilla.**

Mistä suuret kuntakohtaiset erot johtuvat?

- Eivät ainakaan veteraanien palvelutarpeen eroista.
- Olisikohan kyse totutuista toimintatavoista
- Usein näyttää olevan niin, että veteraani saa sen, mitä kehtaa anoa, eikä usein kovissa oloissa toimeentuleva veteraani ole tottunut anelemaan.
- Näyttää myös siltä, että painotutaan vieläkin liikaa kuntoutukseen: laitos- tai päiväkuntoutukseen.
- Tarve on kuitenkin toimintakyvyn ylläpidosta ja se on aivan muuta kuin perinteinen kuntoutus.

4. Miten sitten pitäisi toimia?

1. Pitää tietää, miten veteraanit oikeasti jaksavat ja missä he asuvat.
2. Jokaiselle pitää tehdä kunnolliset ja kattavat hoito- ja palvelusuunnitelmat, joita myös tarkistetaan tilanteiden muuttuessa
3. Ne pitää myös toteuttaa, Valtiokonttorin rahoilla
4. Yhteydet veteraaniyhdistyksiin tulee olla kunnossa, siellä tiedetään paljon.

Kuka vastaa mistäkin?

- Piirien tehtävä on motivoida ja aktivoida jokainen jäsenyhdistys
- Järjestää koulutusta sekä kunnille että kuntien päättäjille ja toimijoille
- Pelkät maakunnalliset tilaisuudet eivät riitä, vaan jokaista kuntaa on lähestyttävä yhdessä paikallisten yhdistysten kanssa

Yhdistysten tehtävä

- **Tavoittaa vähintään kerran vuodessa jokainen veteraani**
- Kannustaa jäseniään käyttämään laajasti palveluja
- Vaatia kunnollisen palvelu- ja hoivasuunnitelman tekoa jokaiselle veteraanille
- Suunnitelman tulee olla kirjallinen ja allekirjoitettu, jolloin se on myös valituskelpoinen
- Yhdistys tarvitsee luottamussuhteen kunnan toimijoihin, päättäjiin, tekijöihin kotipalvelussa ja terveyskeskuksissa

4. Miten siis veteraanit jaksavat?

Turussa selvitettiin kahta tietä:

- Turun sotaveteraaniyhdistys selvitti asiaa:
 1. Tasavallan presidentin kunniakirja vietiin aikanaan jokaiselle veteraanille ja kun päästiin kynnyksen yli, katseltiin samalla ympärille ja kyseltiin asioita.
 2. Kansallisen sukkienjakoprosessin osalta tehtiin samoin.
 3. Suoritettiin puhelinhaastattelu

Turussa tehtiin....

Kaupungilla on yhteystiedot kaikkiin veteraaneihin, yhdistyksellä vain jäseniinsä.

- Kaupunki etsi kaikki veteraanit:
 1. Kirje kotiin kaikille
 2. Jos siihen ei reagoitu, soitettiin perään
 3. Ellei edelleenkään yhteyttä soitettiin ovikelloa.

Tällä tavalla jokainen veteraani tavoitettiin.

Näiden selvitysten perusteella Turun Sotaveteraaniyhdistys laati arvion keskimääräisestä veteraanista vuonna 2017

- Turussa hän oli silloin 93-vuotias mies, asui hissillisessä kerrostalossa tai omakotitalossa
- Kaupungin kotipalvelu kävi arkisin pari kertaa päivässä.
- Sai laitostuntoutusta joka toinen vuosi, avokuntoutusta välivuosina.
- Kotiin annettavat palvelut vähäiset, siivousta, ikkunanpesua ja aterioita.

Huomattiin, että paljon puuttuu

Siksi tehtiin arvio todellisesta tarpeesta ja niiden hinnoista

- Ateriapalvelut 365 x 15,00 5 475
- Siivous kaksi kertaa kuukaudessa 1 680
- Liikkumiskulut kauppaan, apteekkiin, kerran viikossa 50 x 50 2 500 **taksi**
- Ulkoilu- ja virkistyspalvelut 10 x 20 1 200
- **Yhteensä 11 855**
- **Lisäksi tulevat asunnon muutostarpeet**
- **Esteettömyys:**
- Kynnysten poistot, vessan korotukset, ammeen tukikahvat, valaistuksen parantaminen poistot, liukkauden poisto.
Yhteensä 20 000
- **Asuinympäristön muutostarpeet**
- **Esteettömyys:**
- Porraskäytävien puuttuvat kaiteet, pääsemisen esteiden, poistaminen, pihaympäristön esteet ja liukkaus jne. porraskäytävään
Yhteensä 20 000

P

TVI TURUN SEUDUN
VAMMAISJÄRJESTÖT
TVJ RY

HAPPY HOUSE

Seuraavaksi arvioitiin kaikkien palvelutarve

- Jokaiselle 403:lle veteraanille tehtiin kattava palvelutarpeen arviointi ja johan alkoi rahaa kulua
- Kun vaikka vuodelle 2017 budjettivaroja lisättiin 2,5-kertaiseksi, eli 850 000 euroon, Turussa todettiin, että se ei riitä, vaan kaupunki haki lisää 1,5 miljoona ja sai sen. Lisäksi Turku käytti vielä omia rahojaan 800 000 euroa.

Vieläkö joku sanoo, että 2000 euroa veteraania kohti riittää?

- Turku väitti vielä 2016, että kyllä riittää ja palautti huomattavan summan 2015 rahoista, kun ei kuulemma ollut tarvetta enempään, kun veteraanit eivät olleet anoneet enempää.
- Tästähän Turun Sotaveteraaniyhdistys riemastui, kirjoitin lehtiin ja puhelimet alkoivat soida kaupungilla.
- Turun yhdistys päätti, että tämä ei saa toistua ja tarjosi kaupungille yhteistyötä.
- Syntyi edelleen jatkuva, yhteisen tekemisen ketju, jossa yhdistyksen edustajat tapaavat Turun kaupungin hyvinvointitoimialan johtoa parin kuukauden välein.

Tehtäväjako

- Kaupunki hoitaa palvelutarpeen arvioinnin kahden lisäveteraanineuvojan toimesta siten, että kaikki veteraanit löydetään, arvioinnin tulosten mukaiset palvelut toteutetaan siten, että Valtiokonttorin rahat tulevat kaikki käytettyä ja tarvittaessa anotaan lisää. Arvioita tarkistetaan pitkin vuotta, jos tarve huomataan.
- Yhdistys sitoutui olemaan kaupungin tukena kaikkien veteraanien löytämisessä, kannustaa veteraaneja osallistumaan palvelutarpeen arviointiin ja markkinoi veteraaneille lisääntyneiden määrärahojen antamien palvelujen lisäysmahdollisuuksia.
- Periaatteena hallintoalamaisesta palvelujen tarvitsijaan

Entä tänään?

- Valtakunnassa on tiedossa, että jälleen 2017 rahoja on palautettu.
- Turku käytti kaiken jo vuoden loppuun mennessä
- 2018 korotetut rahat on jo kaikki käytetty on jo käytetty 1,8 miljoonan lisämääräraha mukaan luettuna pienentyneestä veteraanijoukosta huolimatta.

5. Yhteenveto

- Jokaisessa kunnassa on yhteistyö kunnan ja veteraaniyhdistysten kanssa tärkeää.
- Kun kunnissa on menossa eläköitymisten takia voimakas muutos veteraaniasioiden hoidossa, yhdistysten rooli tiedon välittämisessä korostuu
- Valtiokonttorin ohjeet sallivat laajan palvelukirjon. Kuntapäätäjiin ensin lautakuntatasolla ja sitten kunnanhallitukseen ja valtuustoon on vaikutettava siten että uskallus laajempaan palvelutarjontaan kasvaa. Kannustan kuntia käyttämään mielikuvitusta ja kyselyjä, mitä kaikkea voidaan veteraaniemme palvelujen hyväksi tehdä.
- Tässä työssä piirit ja yhdistykset ovat keskeisessä asemassa ja auttavat mielellään.

Yhteenveto

Vaikka sote- palveluissa saatetaan olla menossa kohti maakunta-aikaa, veteraanit asuvat edelleen kotonaan kunnissa, joten sieltä heidät on löydettävä ja heitä autettava.

Maakunta olisi hyvä sikäli, että sen sisällä kohtuuttomat palveluerot toivottavasti poistuisivat.

Uuden invalidien sotilasvammalakia vastaavan lain tullessa marraskuussa, on siihen valmistautuminen aloitettava heti. Otetaan oppia vuosikymmeniä toimineesta sotainvalidien järjestämistavasta. Tässä työssä kuntien ja yhdistysten yhteistyö on tärkeitä. Oikean tiedon kulussa ei saa olla katkoksia.

Tällä hetkellä:

Kuntien johdossa
saattaa olla ongelmia

Ainakin tiedon kulussa
näyttää olevan katkoja

HOÀNG LONG
NOKIA

221. TRẦN PHÚ, P.4, Q.5, TP. HCM DT: 8336749 DD: 0903131176-09889.022560

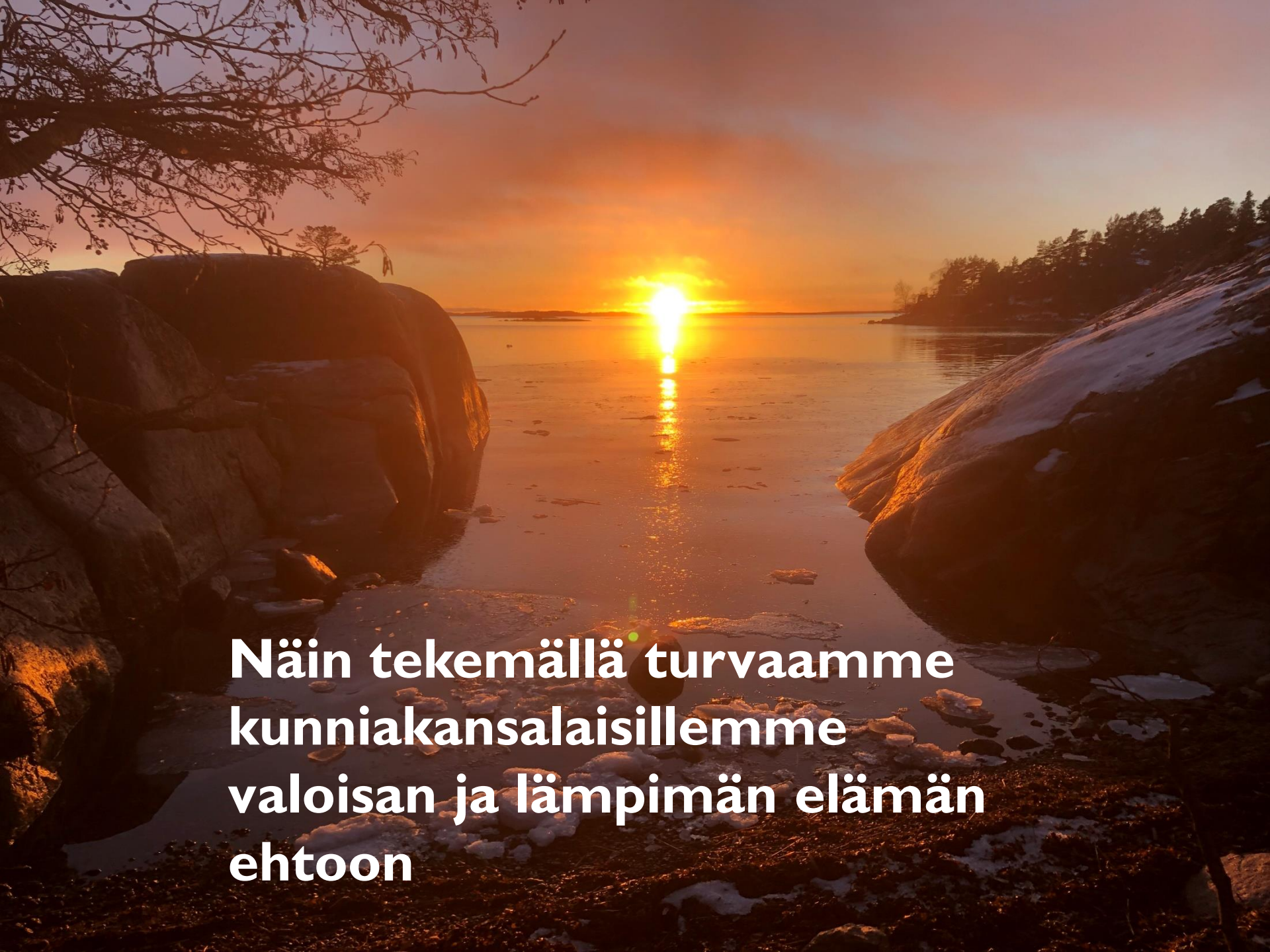
HOÀNG LONG
NOKIA

221. TRẦN PHÚ, P.4, Q.5, TP. HCM DT: 8336749 DD: 0903131176-09889.022560

Meillä on muutama kuukausi
aikaa vaikuttaa tekijöihin ja
päättäjiin kunnissa
Tänään tässä tilaisuudessa
aloitetaan

- Kaikkien, niin sotaveteraani- kuin rintamaveteraanipiirienkin on oltava hereillä.
- Seminaarit eivät riitä, tarvitaan oikeata tekemistä
- Näillä toimilla autetaan myös valtiokonttoria, yhteisestä intressistähän on kysymys.

**Näin tekemällä turvaamme
kunniakansalaisillemme
valoisan ja lämpimän elämän
ehtoon**